

611 2/1-90

plw 3/1.90.

Nr. 1/90
2 JAN 90

SØVÆRNS- ORIENTERING

VED ÅRSSKIFTET 1989-1990

Begyndelsen af året 1989 var præget af forsvarsforligsforhandlinger. Den 14. marts blev der mellem Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti indgået en aftale om forsvarets ordning efter mere end et års forhandlinger.

Aftalen om forsvarets ordning 1989 - 1991 indeholder store ændringer for søværnet: Udflytning fra Holmen, nedlæggelse af Orlogsværftet og sammenlægning af søværnets skoler.

Nedlæggelsen af det "sorte værft" på Orlogsværftet sker gradvist ved at udbyde vedligeholdelse af søværnets enheder til de private danske værfter. Kontrakt med DANYARD i Ålborg vedrørende FALSTER-klassen er indgået. Fra 1992 forventes alle søværnets enheder at blive vedligeholdet på private værfter. Privatisering af vedligeholdelsen gælder dog ikke specialværkstederne, der påregnes udflyttet fra Holmen i takt med eskadrerne.

Udflytningen fra Holmen er besluttet på grund af søværnets overkapacitet i støttestrukturen i forhold til antallet af operativt materiel og skibe. I forsvarsaftalen var indeholdt påbud om udarbejdelse af en plan for udflytning fra Holmen. Denne plan blev udfærdiget af en styringsgruppe med departementschefen fra Forsvarsministeriet som formand og med repræsentanter fra departementet, Forsvarskommandoens myndighedsområde, Forsvarets Bygningstjeneste og personelorganisationerne. Fra søværnet deltog bl.a. Chefen for Søværnets Materielkommando, Chefen for Søværnets Operative Kommando samt Inspektøren for Søværnet.

Forsvarsministeren offentliggjorde planen for udflytningen fra Holmen den 3. oktober 1989. Planen beskrives kort i det følgende.

Flådestation København på Holmen reduceres til en anløbshavn placeret på Nyholm og benævnt Marinstation Holmen. Flåden fordeles på flådestationerne Frederikshavn og Korsør.

Til Flådestation Frederikshavn flytter Fregateskadren, Undervandsbådseskadren og Mineskibseskadren. Desuden flytter transportfartøjet SLEIPNER, 1 tankfartøj af FAXE-klassen og kongeskibet Dannebrog. Inspektionsskibseskadren forbliver i Frederikshavn.

På Flådestation Korsør stationeres Torpedobådseskadren, FLYVEFISKEN-klassen, Søværnets mobile Base og 1 tankfartøj af FAXE-klassen.

Flådestationernes organisation og bemanning ændres, således at de nye og større opgaver kan løses på hensigtsmæssig vis. Herudover forudses en række bygningsmæssige foranstaltninger i form af nybyggeri og ombygninger af værksteder, depoter, kontorer, underbringelse og tekniske faciliteter.

Endeligt forudses det, at Søværnets Materielkommandos centralledelse tilpasses de nye forhold.

Skolestrukturen ændres fra nu at omfatte 7 skoler til først 5 og på noget længere sigt kun 4 skoler. Disse vil være:

- Søværnets Officerssskole på Holmen,

- Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, Frederikshavn,
- Søværnets Grundskole, Avderød og
- Søværnets Specialskole, Holmen med kurser i Frederikshavn og på Sjællands Odde.

De politiske partier bag forsvarsaftalen har endnu ikke færdigbehandlet styringsgruppens plan. Det vides derfor ikke, om planen godkendes som den foreligger, eller om den vil blive ændret på eksempelvis områder som skibenes fordeling mellem flådestationer i Frederikshavn og Korsør eller skolernes placering.

17 AUG 1989 blev Forsvarskommandoen bemyndiget til at tilpasse skolestrukturen til at omfatte de mellemfaldende 5 skoler, nemlig:

- Søværnets Officersskole,
- Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole,
- Søværnets Grundskole,
- Søværnets Taktik- og Våbenskole og
- Søværnets Teknikskole.

Denne tilpasning medfører, at Søværnets Konstabelskole nedlægges som organisatorisk enhed, hvorefter uddannelsen fordeles på Søværnets Grundskole og Søværnets Teknikskole. Desuden foretages en organisatorisk sammenlægning af Søværnets Taktikskole og Søværnets Våbenskole. Tilpasningen gennemføres under udnyttelse af eksisterende bygninger, og rationaliseringsgevinsten består først og fremmest i reduktion af det teknisk/administrative personel. Der forudses indledningsvis ingen ændringer i uddannelsernes indhold.

Den nye skolestrukturens organisation og bemanning er nu under udarbejdelse med henblik på behandling i "Kontaktgruppe vedrørende bemanning, Søværnet".

Disse ændringer vil berøre en meget stor del af personellet i søværnet, civile som militære. Personellet vil blive stillet overfor belastende forandringer, der vil berøre de enkelte familier. Det er derfor vigtigt at understrege, at ændringerne er nødvendige for at bevare et effektivt søværn, der fortsat kan virke troværdigt på niveau med den teknologiske udvikling. I bekræftelse af medansvaret er Forsvarsministeriet såvel som kommunerne i Frederikshavn og Korsør indstillet på aktivt at hjælpe med at løse familiernes problemer i forbindelse med udflytningen fra Holmen.

Året 1989 har ikke kun været præget af forsvarsaftalen.

Nye enheder tilgår flåden til erstatning for udfasede. Således har søværnet modtaget 2 STANDARD FLEX 300 enheder. FLYVEFISKEN har hejst kommando 19 DEC, og dermed er den nytænkning, STANDARD FLEX 300 står for, for alvor på vej ind i søværnet. Inspektionsskibet THETIS blev navngivet den 15 SEP af Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og er nu under færdigbygning på Svendborg Værft. Undervandsbåden TUMLEREN blev 20 OKT navngivet af Forsvarsminister Knud Enggaard og er allerede godt igang med det første togt.

På det materielle område er søværnet således inde i en periode med stigende kvalitet i enhederne.

På de inspektioner, jeg har foretaget i årets løb, har jeg overalt set et godt arbejde udført af velmotiverede og interesserede medarbejdere.

INSPEKTIONSVIRKSOMHED

I det forgangne år har Inspektøren for Søværnet foretaget 24 inspektioner og tjenestestedsbesøg ved søværnets tjenestesteder.

Inspektionsvirksomheden har som mål at skabe et samlet billede af tjenestestedernes personel-, uddannelses-, materiel- og beredskabsmæssige stade, samt for de sejlene enheder tillige at vurdere de særlige forhold, der vedrører skibenes og besætningernes sikkerhed til søs.

Ved planlægningen og gennemførelsen af inspektionerne lægges der vægt på, at de tillige skal tjene et uddannelsesformål og danne baggrund for vejledning og problemløsning.

Inspektionerne har i 1989 givet det indtryk, at tjenestestederne er i stand til at planlægge og afvikle pålagte opgaver på en tilfredsstillende måde.

På trods af personelsituationen må beredskabet betegnes som tilfredsstillende, hvilket tilskrives det tjenestegørende personels samarbejdsvilje og positive holdning til tjenesten.

ØVELSESAKTIVITET

Søværnets enheder har i 1989 afviklet sejlads og øvelsesaktivitet i henhold til Søværnets Operative Kommandos årsprogram. De opnåede resultater har været tilfredsstillende.

I første halvdel af 1989 gennemførtes som i tidligere år følgende typetræningsøvelser:

- Minerydningsøvelsen BLUE HARRIER.
- Torpedobådsøvelsen BOLD GAME.
- Redningsøvelsen BRIGHT EYE.

Antiundervandsbådsøvelsen BRIGHT HORIZON gennemførtes ikke i 1989. I stedet var der sammen med bl.a. Standing Naval Force Atlantic deltagelse i øvelse OPEN GATE, der afvikledes i farvandene omkring Gibraltarstrædet.

Der var herudover deltagelse i øvelse US BALTOPS 89.

I sidste halvdel af året afvikledes udover eskadreøvelser

- Flådeøvelse DANEX 89.
- Øvelse STANAVFORLANT BALTOPS 89.

- Øvelse SHARP SPEAR 89.
- Øvelse STANAVFORCHAN BALTOPS 89.

I tilknytning til øvelse DANEX 89 gennemførtes et intensivt mønstringsprogram omfattende såvel landtjenestesteder som sejlene enheder, hvor i alt 800 gav møde som genindkaldte.

Udover disse aktiviteter har der været dansk deltagelse i de stående maritime NATO-styrker,

- Standing Naval Force Atlantic (STANAVFORLANT),
- Standing Naval Force Channel (STANAVFORCHAN).

Således er i perioder LINDORMEN, LOSSEN, GULDBORGSUND og GRØNSUND indgået i STANAVFORCHAN og TUMLEREN i STANAVFORLANT.

Af specielle øvelser skal nævnes undervandsbådsredningsøvelsen med det svenske undervandsbådsredningsskib BELOS, ligesom enheder fra Fregateskadren og Undervandsbådseskadren har deltaget i øvelse

- Joint Maritime Course (JMC) i Storbritannien.

I løbet af året har søværnet gennemført en række opgaver af repræsentativt tilsnit. Der er således sejlet med kongelige personer og ambassadører, udenlandske og danske ministre samt højtstående militære ledere. Der er gennemført en række flådebesøg i ind- og udland.

Farvandsovervågningen har, trods en forøget trafikintensitet, dannet et pålideligt grundlag for suverænitetshåndhævdelsen, trafik- og miljøfunktioner, søredning og minerydning, der sammen med den senere beskrevne fiskeriinspektionstjeneste forbruger mere end 50% af søværnets mandtimer. Af søredningsoperationer var der indtil 1 DEC 1989 udført 604 imod 649 indtil 1 DEC 1988.

Fiskeriinspektions-, stations- og søredningstjeneste ved Færøerne og Grønland udgør også en væsentlig del af søværnets fredstidsaktivitet. I perioden 1 JAN - 1 DEC iværksatte Færøernes Kommando

191 assistancer: 12 søredningsopgaver, 124 slæbe- og dykkerassistancer (hvoraf søværnet udførte de 16), 9 minøropgaver samt 46 sygetransporter, hvor de 3 transporter blev udført med skib og de resterende 43 med inspektionsskibets helikopter.

Inspektionsskibe og -kuttere gennemførte på Færøerne 129 fiskerikontrolbesøg om bord i sovjetiske, færøske, vesttyske, franske, norske og østtyske fiskefartøjer. Der blev ved kontrolbesøgene ikke konstateret ulovlige forhold.

I den tilsvarende periode ledede Grønlands Kommando i 17 tilfælde rednings- og eftersøgningsoperationer. Personel og materiel fra kommandoen var involveret i 30 redningsopgaver.

Inspektionsskibe og -kuttere har gennemført 182 fiskerikontrolbesøg i grønlandske, danske, færøske, norske, vesttyske, franske, japanske og engelske fiskefartøjer. Ulovligt fiskeri blev konstateret i 3 tilfælde, manglende stuveplan i 6 tilfælde, manglende indrapportering i 4 tilfælde, og i 2 tilfælde var lodslejderen ikke i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand. Bøder og konfiskationsbeløb androg 508.000 kr., og 5 sager er overdraget til politiet. For konstaterede uregelmæssigheder, der ikke udløste bøde, er der foretaget indskærpelse af gældende regler i 57 tilfælde.

MATERIELOMRÅDET

Der er indstillet om iværksættelse af materielanskaffelser til søværnet med følgende projekter:

- STANDARD FLEX 300, 2. serie,
- Materiel til ubådsbekæmpelse,
- Afsluttende mineanskaffelse,
- 2 landbaserede sømålsmissilbatterier.

Udviklingen af søminer og modifikation af torpedoer er fortsat. Endvidere er de sidste HARPOON og SEA SPARROW missiler fra tidligere iværksatte anskaffelser leveret i 1989.

Afprøvning af antimissilsystemet SEA GNAT er fortsat i 1989, ligesom egentlige installationer er påbegyndt.

Levetidsforlængelses- og moderniseringsprojekter for minelæg- gere af FALSTER-klassen og undervandsbåde af TUMLEREN-klassen fort- sætter. Således forventes den første minelægger med fuld elektro- nisk- og våbentechnisk opdatering operativ primo 1990. Det samlede levetidsforlængelsesprogram for minelæggere planlægges tilendebragt i 1994.

Første enhed af TUMLEREN-klassen højste kommando og blev navn- givet TUMLEREN 20 OKT 1989. Søprøver og indskydning af torpedoer er gennemført med tilfredsstillende resultat. De to sidste undervands- både er overtaget af Danmark og gennemgår levetidsforlængelse og modernisering i Norge. Enhederne forventes at indgå i operativ tje- neste ultimo 1990 og ultimo 1991. Udfasning af de to sidste enheder af DELFINEN-klassen er iværksat. SPÆKHUGGEREN udfases i skrivende stund og overdrages Orlogsmuseet. SPRINGEREN udfases primo 1990 og overdrages Ålborg Kommune for udstilling.

Enheder af STANDARD FLEX 300, 1. serie er tilgået flåden. Se- rien bliver på i alt 7 enheder, der gennem rolleskift skal kunne virke som kamp- og minerydningsenheder samt indgå i farvandsover- vågningen.

FLYVEFISKEN planlægges at påbegynde operativ tjeneste i far- vandsovervågningen primo 1990. FLYVEFISKEN-klassens anden enhed, HAJEN, udfører i denne tid søprøver.

I forbindelse med den indledende tilgang af FLYVEFISKEN-klassen udfases bevogtningsfartøjerne NEPTUN og RAN, samt minestrygerne ALSSUND, EGERNSUND og ULVSUND.

LYNX-helikoptererne er under modifikation og udbygning med tak- tiske datasystemer og elektronisk søge- og lytteudstyr.

Bygning af nye inspektionsskibe til afløsning af HVIDBJØRNEN- klassen blev påbegyndt ved Svendborg Skibsværft i 1989. Våbeninstal- lationer i og systemafprøvning af THETIS gennemføres i 1990 afslut- tende med kommandohejsning planlagt i DEC 1990. Efter afsluttet

forskole planlægges THETIS at afgå på vintertogt i Nordatlanten primo 1991. Sidste enhed forventes operativ 1993.

HVIDBJØRNEN-klassen udfases i takt med indfasning af THETIS-klassen.

Anskaffelserne af elektrooptisk materiel samt fiskeridataregistreringsudstyr til inspektionsenhederne er iværksat.

PERSONELSITUATIONEN

Da rekrutteringen af personel i 1989 er øget, medens afgangen er dæmpet, er der opnået forbedringer i den samlede personelsituation.

Rekrutteringen af såvel stampersonel som kadetaspiranter har været tilfredsstillende.

Den uforudsete afgang af officerspersonel har vist en faldende tendens. Medens procenterne i 1987 lå på 3,1 og i 1988 på 1,7, var tallet i 1989 1,0.

Stampersonellets samlede afgang, der udgøres af såvel kontraktudløb som egentlig uforudset afgang, udgjorde i 1989 10% mod 14% i 1988.

At der dette til trods opleves personelmangel i visse tilfælde skyldes blandt andet, at et stort antal er afgivet til videre- og efteruddannelse. Blandt stampersonellet er 200 på længerevarende civiluddannelse. Også konverteringer og nyt stillingsindhold kræver mere uddannelse og dermed personelafgivelser til skoleophold.

Foruden uddannelsesfaktoren er ubalance mellem tjenestegrenene en medvirkende årsag til forringelse af et positivt helhedsbillede. Visse tjenestegrene har overskud, medens andre, især kampinformation-, kommunikation- og sanitetsspecialerne, udviser mangler.

Implementeringen af personelstrukturen af 1983 (P 83), der påbegyndtes i 1987, fortsætter planmæssigt.

Der er således pr. 1 JAN 1990 294 officerer overført til eller udnævnt i P 83.

Overgangsordningen for stampersonel i forbindelse med overførsel til P 83 strukturen udløb 31 MAR 1989. Udnævnelse til oversergent og seniorsergent sker herefter kun efter gennemgang af videreuddannelsestrin VUT I og II for mellemledere. Det fremtidige tjenesteforløb for sergentgruppen vil være

- 4 år som sergent,
- 8 år som oversergent og
- 12 år som seniorsergent, før eventuel udnævnelse til chefsergent.

De første 4 chefsergenter blev udnævnt 20 MAJ 1989.

Antallet af kvindeligt, militært personel i søværnet har en fortsat stigende tendens. Ved årsskiftet udgjorde dette: 2 officerer, 2 kadetter (1 i 1988), 9 kadetaspiranter (7 i 1988), 18 i sergentgruppen (14 i 1988) og 130 i konstabelgruppen (119 i 1988).

UDDANNELSESOMRÅDET

Tilgangen af nyuddannede officerer (OGU) til sejlede tjeneste er nu på sit højeste, efter at Chefen for Søværnets Officersskole den 1. november udnævnte 49 premierløjtnanter af linierne operation og teknik. Holdet omfattede 11 tidligere officerer af reserven, der er blevet uddannet efter den fremtidige uddannelsesplan, der forudsætter skibsfører- eller maskinmestereksamen som startgrundlag.

Omlægningen af uddannelsen til officer af teknisk linie, hvor uddannelsesretningerne maskin og elektronik kombineres, er iværksat på værkstedsskoleniveau, således at det første aspirant II hold kan starte på Søværnets Officersskole foråret 1990.

Videreuddannelse for officerer af reserven med rådighedskontrakt er påbegyndt på Forsvarets Brevskole for det første hold på 12 mand. Planer for videreuddannelsestrin II er under udarbejdelse

og uddannelsen, der kvalificerer til udnævnelse til orlogskaptajn med tjeneste på højeste funktionsniveau, ventes iværksat i 1992.

Stampersoneluddannelserne er i årets løb gennemført som planlagt.

I forbindelse med indførelsen i 1990 af den differentierede værnepligt på 4,7,9 og 18 måneder påbegyndte søværnet i 1989 uddannelsen af værnepligtige gruppeførere med 18 måneders tjeneste.

1990 bliver et år med mange spændende opgaver, der skal løses på havet som på land.

Jeg vil hermed ønske alle i søværnet og deres familier, samt alle med tilknytning til og interesse for søværnet og dets virke et godt 1990.

S. T. Petersen
Kontreadmiral
Inspektør for Søværnet